

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže, soudkyně Mgr. Věry Jachurové a soudce Mgr. Bc. Jana Schneeweise v právní věci

žalobce: **A. H.**, narozený XXX
státní příslušník Libanonské republiky
naposledy bytem XXX

zastoupený opatrovníkem - Organizací pro pomoc uprchlíkům
se sídlem Poděbradská 173/5, Praha 9

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2022 č. j. MV-172777-7/OAM-2022

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2022 č. j. MV-172777-7/OAM-2022 se zrušuje.
- II. Žaloba se odmítá v části, v níž se žalobce domáhal toho, aby soud uložil žalovanému povinnost vrátit žalobci částku 10 746 Kč na účet určený žalobcem do 30 dnů od nabytí právní moci rozsudku.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Organizace pro pomoc uprchlíkům, se sídlem Poděbradská 173/5, Praha 9, nemá právo na odměnu za zastupování žalobce a jeho syna K. H., narozeného XXX.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí označeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky uložilo žalobci uhradit podle § 123

Shodu s prvopisem potvrzuje P. V.

odst. 3 zákona č. 236/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) náklady spojené se zajištěním cizince za účelem správního vyhoštění.

2. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí plyne, že žalobce byl spolu se svým nezletilým synem, K. H., narozeným XXX, od 3. 10. 2022 zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců X za účelem správního vyhoštění, a to na základě rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, ze dne 3. 10. 2022, č. j. KRPA-318943-18/ČJ-2022-000022-MIG (dále jen „rozhodnutí o zajištění žalobce“).
3. Dne 10. 11. 2022 byl žalobce i se svým synem ze zařízení propuštěn. Žalovaný vyčíslil náklady spojené s jejich zajištěním dle vyhlášky č. 447/2005 Sb., kterou se stanoví výše nákladů na ubytování, stravování a přepravu po území České republiky cizince zajištěného za účelem správního vyhoštění, a uložil žalobci povinnost uhradit Ministerstvu vnitra náklady spojené se zajištěním cizince za účelem správního vyhoštění v celkové částce 18 392 Kč. Protože žalobce již uhradil částku 10 746 Kč, uložil mu žalovaný doplatit dlužnou částku ve výši 7 646 Kč a též náklady správního řízení ve výši 1 000 Kč.
4. V žalobě žalobce namítl, že žalovaný porušil zásadu zákonnosti a zásadu materiální pravdy a nedostatečně zjistil skutkový stav. Žalobce a jeho nezletilý syn byli propuštěni ze zařízení pro zajištění cizinců v návaznosti na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 11. 2022 č. j. 19 A 46/2022-57, jímž bylo zrušeno rozhodnutí o zajištění žalobce. To žalovaný v napadeném rozhodnutí vůbec nerefletoval. Žalobce je přesvědčen, že po něm nelze spravedlivě požadovat úhradu nákladů za nezákonné zajištění.
5. Žalovaný nebyl oprávněn ani strhnout žalobci částku 10 746 Kč k pokrytí těchto nákladů z finančních prostředků, jenž měl žalobce uložené v úschově u Správy uprchlických zařízení. Žalobce proto jednak navrhl, aby soud zrušil napadeného rozhodnutí, a dále aby přikázal žalovanému vrátit žalobci částku 10 746 Kč na účet určený žalobcem do 30 dnů od nabytí právní moci rozsudku.
6. Pro úplnost soud dodává, že společně podanou žalobou brojil proti napadenému rozhodnutí i nezletilý syn žalobce K. H. Soud však jeho žalobu usnesením ze dne 5. 1. 2023 č. j. 15 A 107/2022-11 podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. odmítl, protože syn žalobce zjevně nebyl oprávněn podat žalobu proti rozhodnutí, které ukládalo povinnost zaplatit náklady za zajištění výhradně jeho otci.
7. Ve vyjádření k žalobě žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl. Odkázal na správní spis s tím, že žalobní tvrzení nesvědčí o nezákonnosti napadeného rozhodnutí. Žalobce a jeho syn byli prokazatelně zajištěni v daném období v zařízení pro zajištění cizinců X za účelem správního vyhoštění, a žalovanému tedy náklady za jejich zajištění vznikly. Žalovaný má za to, že jejich zajištění nezákonné nebylo.
8. Při rozhodování ve věci samé soud vycházel zejména z této právní úpravy:
9. Podle § 123 odst. 1 zákona o pobytu cizinců náklady spojené se správním vyhoštěním zahrnují náklady na ubytování a stravování, přepravní náklady a ostatní nutné peněžní náklady. Do nákladů spojených se správním vyhoštěním se dále zahrnují náklady podle věty první za cizince ubytovaného v zařízení společně s cizincem zajištěným za účelem správního vyhoštění.

10. Podle § 123 odst. 3 zákona o pobytu cizinců nehradí-li náklady spojené se správním vyhoštěním osoba uvedená v odstavci 2 a pokud tyto náklady nebyly uhrazeny z finanční záruky složené cizincem nebo složitelem podle § 123c, je povinen tyto náklady uhradit cizinec, který má být vyhoštěn na základě rozhodnutí o správním vyhoštění. Hradí-li náklady spojené se správním vyhoštěním cizinec podle věty první, je rozhodnutí o povinnosti uhradit náklady spojené se správním vyhoštěním prvním úkonem v řízení.
11. Po provedeném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba je zčásti důvodná a zčásti nepřipustná.
12. Ze správního spis plyne, že žalobce byl ze zařízení pro zajištění cizinců se svým synem propuštěn dne 10. 11. 2022 na základě příkazu z téhož dne č. j. KRPA-318943-39/ČJ-2022-000022-MIG. Z tohoto příkazu plyne, že zákonným důvodem jejich propuštění bylo zrušení rozhodnutí o zajištění žalobce rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 9. 11. 2022, č. j. 19 A 46/2022-57, který nabyl právní moci dne 5. 12. 2022. V právě uvedeném rozsudku dospěl Městský soud v Praze k závěru, že rozhodnutí o zajištění žalobce je nepřezkoumatelné, protože se v něm správní orgán vůbec nezabýval tím, že žalobce doprovázel jeho nezletilý syn a byl s ním též zajištěn. Na zajištění dětí jsou přitom kladeny přísnější požadavky než na zajištění dospělých osob. Z rozhodnutí o zajištění žalobce však nevyplývají žádné úvahy o tom, že by byly hodnoceny podmínky realizace zajištění ve vztahu k nezletilému synovi (viz body 41 – 49 rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 11. 2022 č. j. 19 A 46/2022-57).
13. Soud pro úplnost dodává, že je mu z jeho činnosti známo, že žalobce a jeho syn podali proti rozsudku ze dne 9. 11. 2022 č. j. 19 A 46/2022-57 kasační stížnost. Tu však Nejvyšší správní soud prvním výrokem rozsudku ze dne 17. 1. 2023 č. j. 1 Azs 270/2022-60 odmítl, neboť Městský soud v Praze žalobcům rozsudkem plně vyhověl a kasační stížnost proti takovému rozhodnutí soudu je podle § 104 odst. 2 s. ř. s. nepřipustná. Správní orgán, který nepřezkoumatelné rozhodnutí o zajištění žalobce vydal (Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy) a který v řízení ve věci vedené pod sp. zn. 19 A 46/2022 vystupoval jako žalovaný, proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 11. 2022 č. j. 19 A 46/2022-57 kasační stížnost nepodal.
14. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 14. 11. 2008 č. j. 2 As 30/2008-61 uvedl následující: *„Došlo-li tedy k zajištění cizince v rozporu se zákonem, nelze mu náklady zajištění, které ve svém souhrnu tvoří jediné náklady správního vyhoštění, uložit k úhradě, a to bez ohledu na skutečnost, že se může vynaložení těchto nákladů jevit jako odůvodněné proto, že stěžovatel v zařízení k zajištění cizinců využíval stravovací a ubytovací služby. Tyto by totiž nevznikly, kdyby nebylo o zajištění stěžovatele rozhodnuto v rozporu se zákonem; při respektování zásady ‚z bezpráví nemůže povstat právo‘ není absolutně myslitelné, aby důsledky nezákonného rozhodnutí nesl ten, vůči němuž takové nezákonné rozhodnutí směřovalo.“* Nejvyšší správní soud na tomto názoru setrval i v rozsudku ze dne 31. 1. 2022 č. j. 2 Azs 30/2020-66 a doplnil jej o tuto úvahu: *„Ze zásady, že z bezpráví nemůže vzejít právo, plyne, že důsledky nezákonného rozhodnutí o zajištění nemůže nést ten, vůči němuž takové rozhodnutí směřovalo. Naléhavost použití této zásady je umocněna skutečností, že zajištění cizince představuje velmi intenzivní zásah do jeho práv. Ačkoli je rozhodnutí o nákladech zajištění formálně samostatným rozhodnutím, které je podle § 123 odst. 3 zákona o pobytu cizinců prvním úkonem v řízení, jeho právní osud je velmi těsně svázán s rozhodnutím o zajištění, resp. s rozhodnutími o prodloužení zajištění. Pokud odpadl právní důvod zajištění, tj. rozhodnutí o zajištění (příp. též rozhodnutí*

o prodloužení zajištění), rozhodnutí o nákladech zajištění nemůže samostatně obstát, bylo-li řádně jeho adresátem napadeno.“

15. Soud považuje citované závěry Nejvyššího správního soudu za zcela příléhavé na nyní projednávanou věc, plně se s nimi ztotožňuje a nemá, co by k nim dodal. Snad jen to, že skutkově obdobnými případy se Městský soud v Praze v minulosti opakovaně zabýval a dospěl k témuž závěru – dojde-li ke zrušení rozhodnutí o zajištění, není možné po cizinci žádat náhradu nákladů vzniklých tímto nezákonným zajištěním (viz např. rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2016 č. j. 9 A 216/2013-39 a ze dne 27. 4. 2017 č. j. 9 A 18/2014-28).
16. Soudu tedy nezbylo než přisvědčil žalobci, že po něm nelze spravedlivě požadovat úhradu nákladů za zajištění (spočívající zejm. v nákladech za ubytování a stravu), které bylo nezákonné. Tyto náklady by totiž nevznikly, kdyby nebylo vydáno nepřezkoumatelné rozhodnutí o zajištění žalobce. Soud proto podle § 78 odst. 1 s. ř. s. napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém bude žalovaný vázán výše vysloveným právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 ve spojení s. ř. s.).
17. Žalobce se žalobou domáhal také toho, aby soud uložil žalovanému vrátit žalobci částku 10 746 Kč na účet určený žalobcem do 30 dnů od nabytí právní moci rozsudku. Takto formulované žalobní žádání však neodpovídá výrokovým možnostem soudu v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. Soud totiž v tomto řízení přezkoumává napadené rozhodnutí, a nemůže tudíž jít „nad rámec“ jeho obsahu. Soud v řízení o žalobě vycházel z toho, že žalobce navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí, k čemuž předložil projednatelnou (a důvodnou) žalobní námitku. Bylo tedy zřejmé, kterým typem žaloby a proti kterému aktu správního orgánu žalobce brojí. Z těchto důvodů soud nevyzýval žalobce k odstranění vad žaloby. Nejvyšší správní soud v minulosti judikoval, že *„jestliže soud shledá přípustným a meritorně projednatelným pouze jeden z návrhů žalobce, které spolu skutkově i právně jsou neoddělitelně spjaty, ostatní bude muset z povahy věci formálně odmítnout.“* (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2017 č. j. Nad 311/2016-58). Z celé žalobní argumentace je zjevné, že žalobce nesouhlasí s tím, že mu byly náklady za nezákonné zajištění vůbec vyměřeny a že mu byla uložena povinnost tyto náklady uhradit. S tím je neoddělitelně spjata i stržení příslušné částky z účtu žalobce vedeného u Správy uprchlických zařízení, které však v rámci žaloby proti napadenému rozhodnutí projednatelné není. Soud proto druhým výrokem tohoto rozsudku žalobu v příslušné části odmítl.
18. Třetím výrokem rozsudku soud rozhodl podle § 60 odst. 1 větou první s.ř.s. o nákladech řízení. Žalobce byl sice ve věci úspěšný, žádné důvodně vynaložené náklady mu však v řízení nevznikly. Žalovaný neměl v řízení úspěch, a proto ani on nemá právo na náhradu nákladů.
19. Usnesením ze dne 31. 5. 2023 č. j. 15 A 107/2022-35 soud ustanovil žalobci a jeho synovi opatrovníka, neboť jejich pobyt není znám, a nebylo tak možné jim doručit usnesení ze dne 5. 1. 2023 č. j. 15 A 107/2022-11 (jímž soud jednak odmítl žalobu syna žalobce a jednak nepřiznal žalobě odkladný účinek). Jako opatrovníka jim ustanovil Organizaci pro pomoc uprchlíkům, a to s jejím souhlasem ve smyslu § 29 odst. 4 o.s.ř. Jmenovanému subjektu nicméně právo na odměnu za zastupování žalobce a jeho syna nenáleží (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 10. 2014, č. j. 1 As 104/2014-26, bod 18). Proto soud čtvrtým výrokem tohoto rozsudku rozhodl, že Organizace pro pomoc uprchlíkům nemá právo na odměnu za zastupování žalobce a jeho syna.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud.

Praha 19. prosince 2023

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu